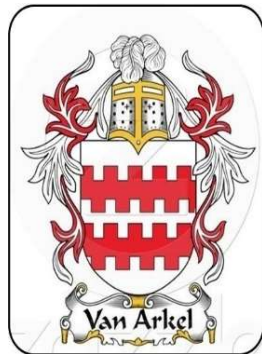

Geschiedenis van Acquoy 1228

Door A. F. Verstegen

De eerste vermelding van Acquoy komen we tegen in het jaar 1228 en wordt dan vermeld als Acoije. Historici willen de naam verklaren met "aqua" = water en "ooi" = laag (drassig land).

NH-kerk van Acquoy en Schepenhuis 1784 tekening van Herman Petrus Schouten

De Hertogen van Gelre hadden de macht in Acquoy voor 1228. Daarna kwam Acquoy in bezit van Gerard van Voorne, Burggraaf van Zeeland. Zijn dochter Catherina van Voorne verpandte in 1364 haar huis en burgt te Acquoy voor 10 jaar aan Otto van Arkel, Heer van Heukelum. Haar zoon Godfried van Loon, Heer van Heisberg verkoopt Acquoy in 1371 aan Otto van Arkel. Vanaf die tijd besturen de Van Arkels vele jaren Acquoy, Asperen en Gellicum. Het wapen van Acquoy is nauw verbonden met het geslacht van Van Arkel. Aan het einde van de 15^e eeuw komen de lage landen onder de invloedssfeer van het Bourgondische Rijk en daarmee tegelijkertijd van Keizer Maximiliaan van Oostenrijk. Die besluit Buren en Leerdam geschenk te doen aan Frederik van Egmond (1440-1521). Frederik voerde vele opdrachten uit voor de

keizer vandaar dit geschenk. Onder hem geniet Leerdam alle voordelen, meer autonomie dank zij een eigen belastingstelsel en rechts sijsteem, van een vrije stad. In 1513 koopt Floris van Egmond graaf van Buren, zoon van Frederik de burcht van Acquoy met de daarom liggende landerijen en de rechten van de Heerlijkheid Acquoy van Joost van Cruijningen. In 1516 wordt het tot Baronie verheven door zijn zoon Maximiliaan, met de daaraan verbonden rechten, zoals het jacht recht, het pachtrecht, het visrecht en het beheer over de wegen en watergangen. Tevens had de baron een recht sprekende macht en een stem in de benoeming van een predikant (recht van collatie), ook in de omringende plaatsen.

Ackoy was onafhankelijk zoals Buren en Leerdam, de hoge regering beruste bij de Domeinraad. Met Leerdam had het een drossaard. In 1795 wordt de Baronie opgeheven en verviel toe aan de Bataafse Republiek en bij Holland ingelijfd. Acquoy was Gelders en in de Franse tijd kwam het bij Zuid-Holland. Acquoy is in 1811 samengevoegd met het vroegere ambt Beesd en Rhenoy. In 1811 is de gemeente overigens nog Zuid-Hollands, per 1814 gingen Beesd en Rhenoy wel over naar Gelderland, Acquoy volgde pas in 1820 en werd toen ook weer Gelders.

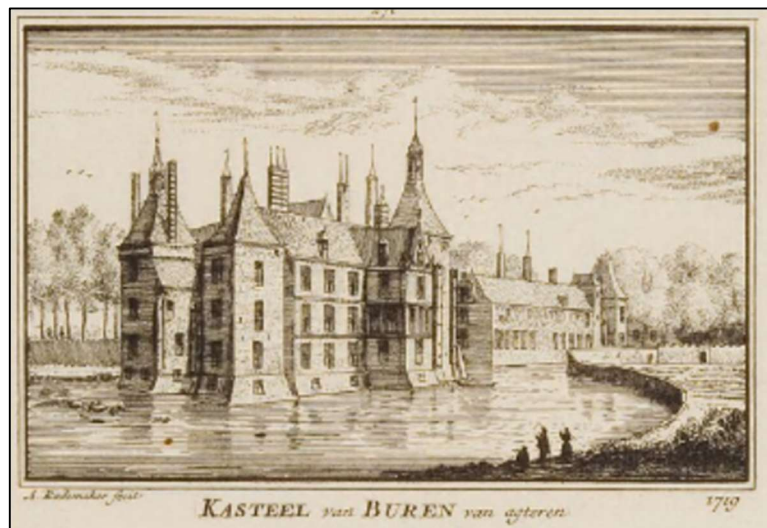
Op 1 januari 1978 werd de gemeente Beesd opgeheven en bij Geldermalsen gevoegd. Per 1 januari 2019 ontstaat de nieuwe gemeente West Betuwe door een fusie van de gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal en heeft dan 26 kernen.

Floris van Egmond woonde op het kasteel te Buren. Hij was Markies van Veere, Graaf van de graafschappen Buren en Leerdam, Heer van de Heerlijkheid Acquoy en Heer van IJsselstein voogd van de jonge Karel van Habsburg (Karel V) etc. etc. Floris was een machtig en rijk man, van hoog aanzien.

Na zijn overlijden in 1539 gaan zijn bezittingen en titels over op zijn zoon Maximiliaan van Egmond. En als Maximiliaan overlijdt in 1548 gaan al zijn bezittingen en titels over op zijn dochter Anna van Egmond (Anna van Buren). Anna trouwde in 1551 met Willem I van Oranje. Zodoende werden de Oranjes baron van Acquoy. Welke titel onze koning Willem Alexander nog heden mag voeren.

Floris van Egmond (1649-1539)

Kasteel van graafschap Buren 1719

Wapenbord van de familie Van Oranje

Merk op dat rechts onder het wapen van Acquoy afgebeeld is

Eerder schreef ik dat Floris van Egmond slot en heerlijkheid Ackoy kocht met hoog en laag gerecht in 1513. D.w.z. de baron had dan het recht om verschillende functionarissen te benoemen zoals de schout en schepen, de dijkgraaf, de heemraden, kerkmeester, koster en de schoolmeester. Hij kon handvesten en keuren uitvaardigen. Hij had het tiendrecht, recht van de wind en het vis- en jachtrecht. Een belangrijk recht was het collatierecht, het recht om een nieuwe dominee te benoemen. Ook was aan een heerlijkheid ook het recht van nakoop verbonden. De baron had dan het recht om te koop staand onroerend goed voor de door andere geboden prijs over te nemen. Hierdoor kon de baron op den duur een grootgrondbezit opbouwen. Thans ligt er nog op Acquoy land van de Oranjes waar ze nog jaarlijks de pachtpenningen van ontvangen.

Na de beelden storm (verzet tegen de Spaanse katholieke koning Filips de II) die in 1566 ontstond. Willem I kwam hiertegen niet in verzet. Pas toen zijn zoon Prins Willem door de Spaanse koning werd meegenomen naar Spanje begon zijn verzet in 1568 tegen Filips de II. De 80-jarige oorlog was begonnen. Omdat Willem I in Duitsland Luthers was opgevoed kwam in zijn gebieden niet tot een beeldenstorm. In Acquoy en Leerdam zijn de beelden op een vreedzame wijze verwijderd en de pastoor die werd door de baron aangesteld als dominee.